Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije
KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD CELJE
KMETIJSKA SVETOVALNA SLUŽBA SLOVENIJE

Oddelek za kmetijsko svetovanje
Trnoveljska cesta 1
3000 CELJE
Tel. : 03 42 55 510, 03 42 55 514
Faks: 03 42 55 530
E-pošta: igor.skerbot@ce.kgzs.si

Jesensko gnojenje kmetijskih površin in časovne omejitve gnojenja z organskimi in mineralnimi gnojili

Gnojenje in izvajanje prehrane rastlin je v sodobnem kmetijstvu ena izmed najpomembnejših dejavnosti. Z gnojenjem poskrbimo, da dajemo ustrezne količine hranil glede na vrsto kmetijske rastline, glede na založenost tal in na tej podlagi pripravljenih gnojilnih načrtih. Pri tem na kmetijskih gospodarstvih dajemo prednost uporabi lastno pridelanih organskih gnojil, kot ena od najbolj praktičnih možnosti dajanja in vračanja hranil gojenim rastlinam. Poleg organskih gnojil v jeseni na kmetijske površine tresemo tudi mineralna in ne le organska gnojila. Ker se s zaključkom jeseni in prihodom zime hitro bliža čas, ko v skladu z zahtevami Uredbe o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (v nadaljevanju Uredba), nastopijo nekatere omejitve oziroma prepovedi gnojenja vam v nadaljevanju osvežimo te časovne omejitve in prepovedi v izogib napaka pri raztresanju gnojil v jesenskem in zimskem času.

Vrste prepovedi pri gnojenju z organskimi gnojili
V skladu z omenjeno Uredbo poznamo splošne in časovne prepovedi.
Splošne prepovedi gnojenja so namenjene brezpogojni prepovedi gnojenja, v kolikor na kmetijskem zemljišču obstajajo okoliščine, zaradi katerih uporaba gnojil ni smiselna, strokovno utemeljena ali tehnično izvedljiva, in zaradi česar bi njihova uporaba negativno vplivala na okolje, predvsem površinske in podzemne vode.
Časovne prepovedi gnojenja so namenjene prepovedi gnojenja v določnem časovnem obdobju z namenom, da gnojila na kmetijskem zemljišču ne uporabljamo takrat, ko rastline rastlinskih hranil ne potrebujejo (pozno jeseni in pozimi).

Kaj sodi med splošne prepoved in gnojenja?
Med splošne prepovedi gnojenja uvrščamo prepovedi gnojenja:
- v času neugodnih talnih razmer (poplavljena, zasnežena tla ne glede na debelino snežne odeje, zamrznjena ali z vodo nasičena tla, ki niso več sposobna vpijati dodatnih količin vode),
- na kmetijskih zemljiščih, ki niso v uporabi,
- v bližini objektov za zajem pitne vode za javno oskrbo s pitno vodo, če vodni viri še niso zavarovani s predpisi,

- na vodnih ter priobalnih zemljiščih vodotokov ter
- na gozdnih zemljiščih.

Z novembrom in decembrom, ko nastopi zimski premor so še posebej aktualne časovne prepovedi gnojenja, ki so namenjene prepovedi uporabe gnojil v času, ko rastline hranil ne potrebujejo. Praviloma je to čas od spravila pridelka jeseni do začetka pomladanske rasti. To obdobje je v Sloveniji zaradi različnih klimatskih razmer različno dolgo. V zahodnem delu Slovenije (submediteransko podnebje) je rastna sezona običajno daljša kot v drugih delih Slovenije, in se rast spomladi začne prej, jeseni pa konča kasneje. Zaradi različnih klimatskih pasov imamo v Sloveniji časovne prepovedi ločeno opredeljene za submediteransko podnebje in za ostali (celinski) del Slovenije. Časovne prepovedi gnojenja so določene za vse vrste gnojil, ki vsebujejo dušik in sicer za:

- tekoča organska gnojila,
- hlevski gnoj ter
- mineralna gnojila, ki vsebujejo dušik.

Splošne časovne prepovedi gnojenja v celinskem podnebju z organskimi gnojili nastopijo za tekoča organska gnojila od 15. novembra do 1. marca in za hlevski gnoj, ki ga je prepovedano tresti po kmetijskih zemljiščih od 1. decembra ter vse tja do 15. februarja naslednjega koledarskega leta.

Prepoved velja tudi za mineralna gnojila, ki jih je prepovedano tresti na kmetijska zemljišča od 15. oktobra do 1. marca.

Ali so možne kakšne izjeme v gnojenju z org. in mineralnimi gnojili?

Izjema je mogoča le pri uporabi mineralnih gnojil pri poznih setvah ozimnih žit in trav na njivskih površinah (sejano travinje), ko smemo pri tem uporabiti največ 40 kg čistega N/ha do 1. decembra. Uporaba tekočih gnojil pri tako poznih setvah konec novembra je kot sem že zapisal po 15. novembru prepovedana.

V novembrskih dneh uporabnikom gnojil svetujemo, da so pozorni na časovne omejitve, ker s 15.11. nastopi čas, ko je gnojenje s tekočimi organskimi gnojili prepovedano. Še zadnja gnojenja s hlevskim gnojem zato opravite do 1. decembra, ker potem tudi za hlevski gnoj velja prepoved gnojenja vse do 15. februarja, za gnojevko in gnojnico pa do 1. marca. Naj že sedaj poudarim, da se prepoved lahko tudi podaljša, vse dokler so tla pokrita s snegom, zamrznjena ali močno zasičena z vodo (poplavljena) tudi še po 15. februarju ali 1. marcu, za tako dolgo dokler tla niso ponovno sposobna vezati hranil v tla. Zato predlagam, da dosledno upoštevate omejitve in prepovedi ter lepe novembrske dneve izkoristite za gnojenje s hlevskim gnojem in do 15. novembra še za tekoča organska gnojila.

Igor Škerbot, univ. dipl. inž. agr.
Svetovalec specialist I, (za poljedelstvo, vrtnarstvo in okrasne rastline)
KGZS – Zavod CE